

การป้องกันรักษา สถานที่เกิดเหตุ

คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ

ความหมายของสถานที่เกิดเหตุ

สถานที่เกิดเหตุ (Crime scene) หมายถึง สถานที่ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นทั้งทางแพ่งและทางอาญา โดยทั่วไปแล้วผู้กระทำความผิดมักทิ้งร่องรอยหรือพยานหลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุซึ่งจะทำให้ผู้ไปตรวจสถานที่เกิดเหตุสามารถเก็บร่องรอยหรือพยานหลักฐานและอ่านสภาพของสถานที่เกิดเหตุได้ว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด กระทำอย่างไร ด้วยวิธีการใด เมื่อเวลาใด และประสงค์ต่ออะไร (จิริศักดิ์ เจียมเจตจรูญ ๒๕๕๐ : ๑)

สถานที่เกิดเหตุ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้พยานหลักฐานที่จะนำไปพิสูจน์ว่ามีเหตุเกิดขึ้นจริง และใครเป็นผู้กระทำ นอกจากสถานที่เกิดเหตุซึ่งเป็นบริเวณที่ผู้กระทำความผิดได้ลงมือกระทำแล้ว บริเวณอื่นที่เกี่ยวข้องๆ เช่น บริเวณที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีไปซ่อนตัว บริเวณที่พบวัตถุพยานต่างๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นบริเวณที่มีความต่อเนื่องกับสถานที่เกิดเหตุ และมีความสำคัญเช่นกัน ในทางปฏิบัติอาจจะยากที่จะระบุลงไปได้ชัดเจนว่าขอบเขตของสถานที่เกิดเหตุนั้นอยู่ตรงไหน (สมภาพ เองสมบุญ ๒๕๕๑ : ๑)

ดังนั้น สถานที่เกิดเหตุจึงประกอบไปด้วยสถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นรวมๆ กัน ได้แก่ บริเวณที่เกิดเหตุ บริเวณที่ศพถูกนำไปทิ้ง บริเวณที่มีพบวัตถุพยาน และรวมถึงบริเวณที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วย เช่น บริเวณที่ผู้กระทำความผิดพบผู้เสียหาย บริเวณที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีไปซ่อนตัว บริเวณที่พักของผู้กระทำความผิดและพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิดด้วย เป็นต้น

ความสำคัญของสถานที่เกิดเหตุ

ความสำคัญของสถานที่เกิดเหตุส่งผลต่อการสืบสวนสอบสวนเป็นอย่างยิ่ง เพราะสถานที่เกิดเหตุจะทำให้ทราบข้อมูลต่างๆ ดังนี้

๑. บ่งบอกว่ามีมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น (Corpus Delicti) ในสถานที่เกิดเหตุจะต้องพบหลักฐานที่จะทำให้เชื่อได้ว่าการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว ถ้าเป็นคดีฆาตกรรม ก็อาจจะพบศพ หรือชิ้นส่วนของศพ ถ้าเป็นคดีลักทรัพย์ก็จะมีหลักฐานแสดงว่ามีทรัพย์นั้นอยู่จริงและได้หายไป เป็นต้น

๒. บ่งบอกถึงพฤติกรรมการกระทำความผิดของคนร้าย (Modus Operandi) ในสถานที่เกิดเหตุจะมีวัตถุพยานที่บอกให้ทราบถึงวิธีการที่คนร้ายใช้ในการกระทำความผิด เช่น รอยบาดแผลถูกลูกกระสุนปืนที่ศพ ซึ่งบ่งบอกว่าคนร้ายใช้อาวุธปืนในการกระทำความผิด เป็นต้น

๓. บ่งบอกถึงตัวผู้กระทำความผิด (Linkage of persons to persons , object or scene / Associative) ในสถานที่เกิดเหตุจะมีร่องรอยหลักฐานที่สามารถใช้เชื่อมโยงระหว่างตัวบุคคล ตัวบุคคลกับวัตถุสิ่งของ และสถานที่เกิดเหตุ โดยเป็นร่องรอยหลักฐานที่คนร้ายทิ้งไว้ในสถานที่เกิดเหตุ เช่น อาวุธ ร่องรอย

ในปัจจุบันการตรวจสถานที่เกิดเหตุมีความยากลำบากมากขึ้นตามลำดับ เนื่องมาจากมีการเผยแพร่วิทยากรด้านนี้อย่างแพร่หลาย ทำให้ผู้กระทำผิดได้เรียนรู้ที่จะไม่ทิ้งร่องรอยและพยานหลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุ หรือ ทำลายพยานหลักฐานหลังจากที่ได้กระทำความผิดแล้ว เช่น คดีลักทรัพย์คนร้ายได้สวมถุงมือป้องกันไม่ให้รอยลายนิ้วมือไปติดกับวัตถุที่จับต้องหรือเคลื่อนย้าย หรือนำผ้าชุบน้ำมาเช็ดทำความสะอาดบริเวณที่จับต้องเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุหารอยลายนิ้วมือแฝงได้ ในคดีฆาตกรรมอาจทำการหั่นศพออกเป็นชิ้นส่วนเล็กๆ แล้วนำชิ้นส่วนศพและวัตถุพยานที่ใช้กระทำผิดไปทิ้งไว้ในหลายๆ สถานที่ เพื่อเป็นการทำลายศพให้ตรวจพิสูจน์ได้ยากกว่าผู้เสียชีวิตเป็นใคร และตรวจค้นหาวัตถุพยานที่ใช้ในการกระทำความผิด

ผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมจนมีความรู้ ความสามารถ และต้องผ่านการทดสอบจนเป็นที่แน่ใจแล้วว่าสามารถทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุได้ถูกต้องตามหลักวิชานอกจากนี้ยังต้องรู้จักการนำอุปกรณ์เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ร่วมตรวจสถานที่เกิดเหตุเพื่อจะทำได้พยานหลักฐานในการมัดตัวผู้กระทำความผิดได้

ความหมายของพยานหลักฐาน

พยานหลักฐาน หมายถึง สิ่งใดๆ ที่สามารถใช้พิสูจน์ได้ว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ไขบอกได้ว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด และสามารถเชื่อมโยงผู้กระทำความผิดเข้ากับอาญากรรมที่เกิดขึ้นได้ พยานหลักฐานจึงประกอบด้วย พยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ (สมภพ เองสมบุญ ๒๕๕๑ : ๒)

พยานหลักฐาน หมายถึง สิ่งใดที่สามารถจับต้องได้ตามกฎหมาย และเป็นสิ่งที่สามารถนำเสนอในชั้นศาลเพื่อพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงในคดีได้ ส่วนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๖ ได้ให้ความหมายของ พยานหลักฐาน คือ พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือ พยานบุคคล ตลอดจนหลักฐานอื่นๆ ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องพิสูจน์การกระทำความผิดได้ เช่น บุคคลผู้ได้รู้เห็นพฤติกรรมในการกระทำความผิดของคนร้ายถือว่าเป็นพยานบุคคล ส่วนเอกสารต่างๆ ที่ได้กระทำขึ้นโดยชอบหรือมิชอบด้วยกฎหมายก็ดี และกระทำขึ้นโดยผู้ร้าย หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดก็ตามถือเป็นพยานเอกสาร ส่วนวัตถุต่างๆ ที่คนร้ายใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดซึ่งตรวจพบในสถานที่เกิดเหตุถือเป็นพยานวัตถุหรือวัตถุพยาน (นุชนางค์ ศิริอิสสุกุล ๒๕๓๙, อ้างถึงใน สฤษดี สืบพงษ์ศิริ ๒๕๔๖ : ๑๓)

ประเภทของพยานหลักฐาน

พยานหลักฐานแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ (สันติ สุขวัญ ๒๕๕๐ : ๗ - ๙)

๑. พยานโดยตรง (DIRECT EVIDENCE) ได้แก่ ประจักษ์พยานซึ่ง เป็นผู้ ที่ เห็น ได้ยิน หรือ ทราบ ข้อ ความ เกี่ยว กับ เรื่อง ที่ จะ ให้ การ เป็น พยาน นั้น มา ด้วย ตน เอง โดย ตรง โดย อา จร รั บ รู้ ด้วย ประ สาท ตา หู จมูก สัมผัส หรือ ลิ้มรส ไม่ใช่ ได้ยิน ได้ฟัง มา จาก ผู้ อื่น อีก ทอด หนึ่ง

๒. พยานแวดล้อม (CIRCUMSTANTION EVIDENCE) หรือ พยานบอกเล่า เป็น พยาน ที่ ไม่ ได้ รั บ เห็น เหตุ การณ์ ด้วย ตน เอง แต่ ได้ ยิน มา จาก ผู้ อื่น พยาน ประเภท นี้ เป็น พยาน ที่ ใช้ ใน การ ประกอบ การ สืบ สวน สอบ สวน เท่านั้น เพราะ การ บอก เล่า ข้อ เท็จ จจริง ต่อ ๆ กัน มา ย่อม ทำ ให้ ข้อ เท็จ จจริง เปลี่ยน แปร ไป จาก ความ เป็น จจริง ได้

๓. พยานที่แท้จริง (REAL EVIDENCE) ได้แก่ พยานวัตถุที่มีความชัดเจนในตัวเองเป็นพยานหลักฐานที่มีความสำคัญที่สุดและสามารถนำมาใช้เพื่อยืนยันการกระทำผิดในคดีนั้นๆ ได้โดยตรง หรือนำไปเชื่อมโยงเกี่ยวกับคดีได้ เช่น อาวุธ คราบโลหิต คราบอสุจิ เส้นผม เส้นขน รอยลายนิ้วมือ เส้นใยผ้า เป็นต้น

ก่อนนี้การสืบสวนสอบสวนในคดีอาญาจะอาศัยประจักษ์พยานเป็นหลักแต่พยานประเภทนี้ บางครั้งอาจให้การเป็นเท็จ อันเนื่องมาจากการถูก ชักจูง ช่มชู้ หลอกลวง หรือรับสินบนและในบางคดีเกิดเหตุในที่เปลี่ยวหรือในที่มืด ไม่มีพยานรู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคดีนั้นก็ยากในการสืบสวนสอบสวนตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ต่อมาได้มีการนำเอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม เช่น นิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science) นิติเวชศาสตร์ (Forensic Medicine) นิติวิศวกรรมศาสตร์ (Forensic Engineering) นิติทันตวิทยา (Forensic Odontology) นิติมานุษยวิทยา (Forensic Anthropology) เป็นต้น มาใช้ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ตรวจพิสูจน์วัตถุพยานที่เก็บมาได้จากในสถานที่เกิดเหตุ และใช้พยานวัตถุในการเชื่อมโยงไปยังผู้กระทำความผิด

ความหมายของวัตถุพยาน

วัตถุพยาน หรือ พยานวัตถุ (Physical Evidence) หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างหากอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นวัตถุ สสาร หรือ ร่องรอยต่าง ๆ สิ่งใดก็ตามที่สามารถใช้พิสูจน์ได้ว่ามี การ กระ ทำ ผิด เกิด ขึ้น บอก ได้ ว่า ใคร เป็น ผู้ กระ ทำ ผิด สามารถ เชื่อม โย ง ผู้ กระ ทำ ผิด เข้า กับ อา ชญา กรรม ได้ (สมภพ เองสมบุญ ๒๕๕๑ : ๓)

ประเภทของวัตถุพยาน

วัตถุพยานแบ่งได้เป็น ๔ ประเภท ดังนี้ (Lee ๑๙๙๔ : ๒๑-๔๒)

๑. วัตถุพยานไม่ถาวร (Transient Evidence) เป็นวัตถุพยานที่มีลักษณะไม่คงทน คงอยู่ได้ชั่วคราว เปลี่ยนแปลงหรือสูญหายง่าย วัตถุพยานประเภทนี้ ได้แก่ กลิ่น อุณหภูมิ รอยพิมพ์ รอยประทับ และ รอยต่าง ๆ เช่น รอยกระเซ็นของโลหิตบนวัตถุที่เคลื่อนที่ได้ โดยปกติผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบวัตถุพยานประเภท

๒. วัตถุพยานที่เป็นรูปแบบ (Pattern Evidence) เป็นวัตถุพยานที่มักเกิดขึ้นจากการสัมผัสกันโดยตรงระหว่างคนกับวัตถุ หรือวัตถุกับวัตถุ วัตถุพยานประเภทนี้ ได้แก่ รอยพิมพ์ รอยประทับ รอยตำหนิ รอยแตก วัตถุพยานที่เป็นรูปแบบเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องอย่างยิ่งในการประมวลเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในคดี การนำสิ่งเหล่านี้มาใช้เพื่อวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุจึงต้องกระทำอย่างมีระบบและจำเป็นต้องใช้การสังเกตอย่างถี่ถ้วนถี่ด้วย ในสถานที่เกิดเหตุมักจะพบวัตถุพยานที่เป็นรูปแบบหลายชนิด เช่น รูปแบบการกระเซ็นของโลหิต รูปแบบการแตกของกระจก รูปแบบการไหม้ของไฟ รูปแบบวิถีกระสุนปืน รูปแบบของวิธีการกระทำผิด เป็นต้น

๓. วัตถุพยานตามสภาพ (Conditional Evidence) เป็นวัตถุพยานที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ หรือการกระทำ หากไม่มีการบันทึกอย่างรอบคอบอาจมีการเปลี่ยนแปลงหรือสูญหายไปได้ พยานวัตถุตามสภาพมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการลำดับสร้างย้อนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรวมถึงบ่งบอกถึงสภาพการณ์ของที่เกิดเหตุ วัตถุพยานประเภทนี้ ได้แก่ แสงไฟ ควัน ตำแหน่ง และศพ เป็นต้น

๔. วัตถุพยานที่สามารถถ่ายถอดหรือโยกย้าย (Transfer Evidence) เป็นวัตถุพยานที่เกิดขึ้นจากการสัมผัสระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับวัตถุ หรือวัตถุกับวัตถุ วัตถุพยานประเภทนี้มีวิธีการจำแนกที่แตกต่างกันได้หลายวิธี แต่ก็ไม่มีวิธีจำแนกใดที่สมบูรณ์แบบที่สุดเนื่องจากไม่มีวิธีใดที่สามารถแยกความแตกต่างได้อย่างชัดเจน สามารถจำแนกได้ ๗ วิธี คือ จำแนกตามชนิดของอาชญากรรม จำแนกตามชนิดของวัสดุที่ใช้เป็นองค์ประกอบ จำแนกตามลักษณะธรรมชาติของวัตถุพยาน จำแนกตามสถานะของวัตถุพยาน จำแนกตามชนิดของปัญหาที่ต้องการแก้ไข จำแนกตามวิธีการเกิดของวัตถุพยาน และจำแนกตามลักษณะเฉพาะของวัตถุพยาน

นอกจากวัตถุพยานทั้ง ๔ ประเภทดังกล่าวแล้ว สมภพ เองสมบุญ (๒๕๕๑ : ๑๑) ได้กล่าวถึง วัตถุพยานอีกประเภทหนึ่ง คือ วัตถุพยานที่เชื่อมโยงกันได้ (Associative Evidence) ซึ่งเป็นวัตถุพยานที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุหรือในระหว่างการสืบสวน มีความจำเพาะเชื่อมโยงถึงตัวผู้เสียหายหรือผู้กระทำความผิด เช่น กระเป๋าเงินของผู้เสียหายที่ค้นเจอในตัวของผู้ต้องสงสัย โทรศัพท์เคลื่อนที่ของคนร้ายที่ได้ทำตกหล่นไว้ในรถยนต์ของผู้เสียหายจากการเข้าไปโจรกรรมสิ่งของ

หากจะแบ่งตามชนิดของวัตถุพยาน สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ (สมภพ เองสมบุญ ๒๕๕๑ : ๓)

๑. วัตถุพยานที่อยู่กับที่หรือเคลื่อนที่ได้ยาก เกิดจากการที่มีรูปร่างขนาดใหญ่ มีน้ำหนักมาก หรือยึดติดกับวัตถุที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ เช่น รอยลายนิ้วมือเปื้อนคราบโลหิตบนพื้น รอยดอกยางรถยนต์ เป็นต้น

๒. วัตถุพยานที่เคลื่อนที่ได้ง่าย มีน้ำหนักเบา ขนาดเล็ก สามารถบรรจุในหีบห่อได้ง่าย เช่น เสื้อผ้าเปื้อนคราบโลหิต ไขควงที่คนร้ายใช้ขันแฉะและทิ้งในสถานที่เกิดเหตุ อาวุธปืน เศษกระจก เป็นต้น

บริเวณที่พบวัตถุพยาน

บริเวณที่พบวัตถุพยาน อาจแบ่งออกเป็น ๔ แหล่งใหญ่ๆ ดังนี้ (สมภพ เองสมบูรณ์ ๒๕๕๑ : ๔)

๑. บริเวณสถานที่เกิดเหตุ เป็นแหล่งที่พบร่องรอยและวัตถุพยานที่มีความสมบูรณ์มาก และวัตถุพยานบริเวณนี้สามารถใช้เชื่อมโยงและติดตามหาตัวผู้กระทำความผิดได้เป็นอย่างดี เช่น รอยลายนิ้วมือแฝง อาวุธ และเครื่องมือที่ใช้กระทำความผิด เป็นต้น

๒. ตัวผู้เสียหาย เป็นแหล่งที่พบวัตถุพยานได้เช่นกัน บางกรณีหากมุ่งค้นหาเพียงในสถานที่เกิดเหตุเพียงอย่างเดียวก็อาจจะทำให้ขาดวัตถุพยานที่สำคัญไปได้ เช่น ลูกกระสุนปืน คราบเขม่าปืน คราบอสุจิ เป็นต้น

๓. ตัวคนร้าย เป็นอีกแหล่งที่สามารถพบวัตถุพยานได้ โดยอาจเกิดจากความตั้งใจของผู้กระทำความผิดเอง เช่น โจรกรรมทรัพย์สินจากสถานที่เกิดเหตุไปแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจค้นเจอ หรืออาจเกิดจากความไม่ได้ตั้งใจของผู้กระทำความผิด แต่เกิดจากการถ่ายเทและแลกเปลี่ยนของวัตถุ ตามทฤษฎีของ Locard's theory ซึ่งกล่าวไว้ว่า “เมื่อของสองสิ่งหรือมากกว่าสองสิ่งสัมผัสกัน จะเกิดการแลกเปลี่ยนวัตถุพยานที่ผิวหน้าซึ่งกันและกันเสมอ” เช่น คราบสีที่ติดอยู่ที่รถยนต์ซึ่งเกิดจากการเฉี่ยวชนกัน เส้นใยเสื้อผ้าที่ติดอยู่ที่เหยื่อจากเหตุข่มขืน เป็นต้น

๔. บริเวณอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บริเวณที่ผู้กระทำความผิดนำวัตถุพยานไปทิ้ง บริเวณที่พักอาศัยของผู้กระทำความผิด เช่น ในการตรวจค้นบ้านพักของผู้ต้องสงสัยคดีลอบวางระเบิดในเขต ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบวัตถุพยานที่เกี่ยวข้องกับการก่อคดี เช่น เครื่องมือในการตัดชิ้นส่วนสะเก็ดระเบิด หัวตะปูที่ใช้เป็นสะเก็ดระเบิด เชื้อประทุ ปุ๋ยยูเรียที่ใช้เป็นดินระเบิดหลัก เป็นต้น

สาเหตุที่ทำให้วัตถุพยานเสียหาย

สำหรับสาเหตุที่ทำให้วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุเสียหาย สามารถแบ่งได้ดังนี้ (สมภพ เองสมบูรณ์ ๒๕๕๑ : ๒๒ – ๒๓)

๑. การกระทำของบุคคล ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุ

๑.๑ ผู้เสียหาย เป็นบุคคลที่ทำให้วัตถุพยานเสียหาย ที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ กรณีที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เช่น คดีลักทรัพย์ เมื่อผู้เสียหายทราบว่าเกิดเหตุลักทรัพย์ขึ้น สิ่งแรกที่ผู้เสียหายกระทำ คือ มุ่งตรงไปยังบริเวณที่เก็บทรัพย์สินมีค่าและทำการรื้อค้น เพื่อให้ทราบว่าทรัพย์สินอะไรถูกโจรกรรมไปบ้าง การจับต้องหรือรื้อค้นส่งผลให้รอยลายนิ้วมือแฝงของคนร้ายที่ติดอยู่ถูกลบออกได้

๑.๒ ผู้กระทำความผิด ซึ่งอาจเป็นบุคคลที่มีความรู้หรือเคยรับรู้เกี่ยวกับวิทยาการตำรวจจากสื่อต่างๆ เมื่อกระทำความผิดขึ้นก็พยายามทำลายวัตถุพยานที่จะใช้เชื่อมโยงมาถึงตัวได้ เช่น เข้าไปลักทรัพย์เมื่อจับต้องสิ่งของก็ใช้ผ้าเช็ดทำความสะอาดบริเวณนั้น

๑.๓ ไทยมุง เป็นฝูงชนที่มักเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเพื่ออยากรู้อยากเห็นเหตุการณ์ โดยไม่ได้ตั้งใจที่จะเข้าไปทำลายพยานหลักฐานใดๆ แต่การเข้าไปดังกล่าวเป็นการทำลายวัตถุพยานโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

๑.๔ สื่อมวลชน เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นสื่อมวลชนจะเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุเพื่อหาข่าวและถ่ายภาพที่จะนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับวัตถุพยานที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ

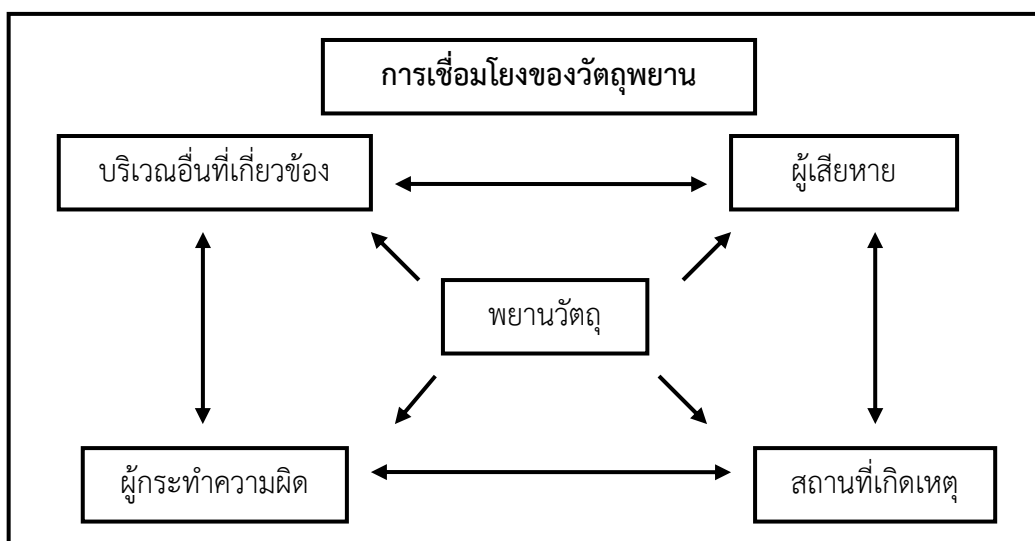
๑.๕ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นผู้ที่มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงเพื่อให้ทราบถึงลักษณะของการกระทำความผิดและตัวผู้กระทำความผิด กล่าวคือเมื่อได้รับแจ้งเหตุต้องรีบไปสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว ถ้าเหตุการณ์ยังเกิดอยู่ให้รีบระงับเหตุ จับกุมคนร้าย และป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ให้คงสภาพเดิมให้มากที่สุด เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่จะผ่านการอบรมการตรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้นมาบ้างแล้ว แต่บางครั้งอาจพลั้งเผลอกระทำการโดยไม่ได้ตั้งใจทำให้วัตถุพยานเสียหายได้

๑.๖ บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น อาสาสมัคร มูลนิธิ ที่เข้าไปช่วยเหลือในสถานที่เกิดเหตุ

๒. การกระทำของของสัตว์ หากบริเวณที่เกิดเหตุมีสัตว์ เช่น วัว ควาย เข้ามาเดินเหยียบย่ำหรือสุนัขเข้ามาเลียคราบโลหิตจนหมด กัดแทะวัตถุพยาน ก็ส่งผลให้วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุเสียหายได้

๓. การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ เช่น แสงแดดจัดทำให้มีอุณหภูมิสูง ฝนตก ลมแรงหรือมีพายุ ความชื้นในอากาศ เป็นต้น ล้วนแล้วแต่ทำให้วัตถุพยานเสียหาย ตัวอย่างคดีที่สามารถพบได้ เช่น คดีฆาตกรรมที่มีการต่อสู้กันและคนร้ายได้รับบาดเจ็บมีโลหิตไหลในระหว่างการหลบหนี แต่ในขณะนั้นได้เกิดฝนตกขึ้นทำให้คราบโลหิตของคนร้ายถูกน้ำฝนชะล้างหายไป

การเชื่อมโยงของวัตถุพยาน

ภาพที่ ๑ การเชื่อมโยงของวัตถุพยาน

ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับวัตถุพยานจะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้ เพื่อให้วัตถุพยานเป็นที่ยอมรับและมีคุณค่าในการพิจารณาดำเนินคดี (Hobson ๑๙๙๑ : ๒๐๖ - ๒๐๗)

๑. การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่เมื่อเจ้าหน้าที่คนแรกไปถึงสถานที่เกิดเหตุจนกระทั่งผู้ชำนาญทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้น
๒. เก็บพยานหลักฐานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย บุคคลที่ทำการเก็บพยานหลักฐานจะต้องเป็นบุคคลที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในการเข้าและเก็บพยานวัตถุต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุได้ เช่น พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน เป็นต้น
๓. กระทำการค้นหาและเก็บพยานหลักฐานอย่างเหมาะสม ผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะต้องไม่มองข้ามหรือละเลยพยานวัตถุทุกชิ้น ถ้าสงสัยว่าสิ่งนั้นจะเป็นพยานวัตถุหรือไม่ให้ทำการเก็บไว้ก่อนพร้อมทั้งบรรยายละเอียดของพยานวัตถุ ตำแหน่งที่พบและการบรรจุหีบห่อรักษาไว้ที่เหมาะสม
๔. มีลูกโซ่การครอบครองพยานหลักฐานโดยตลอด พยานหลักฐานจะต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองดูแลของบุคคลหรือหน่วยงานตั้งแต่เริ่มเก็บจนกระทั่งแสดงในชั้นศาล โดยไม่มีขาดช่วงของการครอบครองเลย ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงของการครอบครองจะต้องมีหลักฐานแสดงการรับ - ส่ง ของพยานหลักฐานที่เป็นของกลางโดยตลอด

คุณค่าของวัตถุพยาน

วัตถุพยานเป็นพยานหลักฐานที่มีค่าอยู่ในตัวเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะมีความสามารถอ่านค่าและใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานชิ้นนั้นได้หรือไม่ คุณค่าของวัตถุพยาน มีดังนี้ (สมภพ เองสมบูรณ์ ๒๕๕๑ : ๖)

๑. เป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้นจริง ในสถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่คนร้ายจะทิ้งหลักฐานไว้ทำให้ผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุสามารถระบุได้ว่าบริเวณนั้นเป็นสถานที่เกิดเหตุจริง เช่น ในคดีฆาตกรรมมีการพบศพ หรือมีอาวุธ อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ
๒. สามารถเชื่อมโยงผู้กระทำผิด กับผู้เสียหาย หรือ สถานที่เกิดเหตุ เช่น ตรวจพบคราบโลหิตของผู้กระทำผิดติดอยู่ที่เศษกระจกซึ่งผู้กระทำผิดทุบแตก
๓. สามารถป้องกันผู้บริสุทธิ์จากการถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดได้ เช่น การตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอ ที่ฝ่ายหญิงกล่าวหาฝ่ายชายว่าเป็นพ่อของเด็ก เมื่อตรวจดีเอ็นเอของฝ่ายชายและเด็กแล้วปรากฏว่าไม่สามารถเปรียบเทียบเข้ากันได้ ฝ่ายชายจึงเป็นผู้บริสุทธิ์พ้นจากการถูกกล่าวหา
๔. สามารถใช้ยืนยันคำให้การของผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด หรือ พยาน ได้ เช่น คดีฆาตกรรมที่ผู้กระทำผิดแจ้งว่ารอยบาดแผลบริเวณศีรษะด้านหลังเกิดจากการที่ผู้เสียหายหกล้มหางยั้งและศีรษะฟาดกับพื้น แต่ผลจากการตรวจบาดแผลทางนิติเวชปรากฏว่าบาดแผลดังกล่าวถูกของมีคมฟัน
๕. สามารถทำให้เกิดการรับสารภาพว่าเป็นผู้กระทำผิดจริง เช่น คดีจรรยา ที่รถยนต์เทอร์เลอร์ได้ชนและทับผู้หญิงเสียชีวิต ผลจากการตรวจสถานที่เกิดเหตุพบรอยดอกยางติดอยู่ที่เสื้อและที่แผ่นหลัง จากการ

๖. สามารถเชื่อถือได้มากกว่าพยานบุคคล คำให้การของพยานบุคคลอาจจะเปลี่ยนแปลงได้เสมอซึ่งอาจเกิดจากการถูกขอร้อง หลอกลวง ช่มชู้ หรือให้สินบน

๗. ศาลใช้วัตถุพยานเป็นหลักในการพิจารณาคดี เนื่องจากเหตุผลทั้ง ๖ ข้อข้างต้น แสดงให้เห็นว่าวัตถุพยานเป็นพยานที่แท้จริงมีคุณค่าอยู่ในตัวเอง ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงให้เป็นอย่างอื่นได้

ความหมายการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

การตรวจสถานที่เกิดเหตุ (Crime Scene Investigation) หมายถึง การตรวจหาร่องรอยหลักฐานจากสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง เพื่อให้เกิดความกระจ่างในทางคดีที่ดำเนิน การสืบสวนอยู่ เช่น ในสถานที่เกิดเหตุลักทรัพย์ สถานที่พบศพ หรือสถานที่น่าสงสัยว่าได้มีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้น การปฏิบัติในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ถือว่ามีความสำคัญมากโดยเฉพาะคดีที่ไม่มีประจักษ์พยานหรือหาพยานบุคคลไม่ได้ หรือคดีฆาตกรรม ที่มีการเคลื่อนย้ายหลักฐานและพยายามบิดเบือนทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน (พงศพัทธ์ ฉายาพันธุ์ ๒๕๓๗ : ๑๓๗)

การตรวจสถานที่เกิดเหตุ หมายถึง การตรวจสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ทางคดีอาญาขึ้น เช่น การประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย การโจรกรรม ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ เป็นต้น (พงศกรณ์ ชูเวช ๒๕๓๐ : ๒๙) และยังหมายความว่ากรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการสอบสวนคดี อาญา เดินทางไปยังสถานที่เกิดการกระทำผิดอาญาหรือเกิดมีคดีอาญาเกิดขึ้น เพื่อตรวจสอบสืบทราบและค้นหาร่องรอยของการกระทำ ความผิด (กัมพล อรุณพลอด ๒๕๓๕ : ๕๑)

การตรวจสถานที่เกิดเหตุจึงมีความสำคัญต่อการสืบสวนสอบสวนเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะส่งผลต่อการคลี่คลายคดีที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุต้องเริ่มจากเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ไปตรวจสถานที่เกิดเหตุชุดแรกซึ่งอาจจะเป็นตำรวจสายตรวจในท้องที่เกิดเหตุ เมื่อไปถึงที่เกิดเหตุต้องพยายามป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุให้อยู่ในสภาพเดิมมากที่สุดเพื่อให้เจ้าหน้าที่ชุดหลัง ซึ่งได้แก่พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุเข้าไปตรวจเก็บวัตถุพยานได้

ความหมายของการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น สถานที่เกิดเหตุจะเป็นบริเวณที่ได้รับความสนใจจากประชาชน และ สื่อมวลชนจำนวนมาก โดยเฉพาะคดีอาญาที่มีความรุนแรงและโหดร้ายจะมีฝูงชนมามุงดูกันมาก ซึ่งการกระทำดังกล่าวส่งผลให้วัตถุพยานที่กระจัดกระจายอยู่บนพื้นในสถานที่เกิดเหตุถูกเหยียบย่ำจนเสียหายหรือสูญหายไป เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องมีการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ เพื่อป้องกันรักษาวัตถุพยานที่จะนำไปสู่การคลี่คลายคดี

การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ (Crime Scene Protection) ก็คือ การที่เจ้าหน้าที่ชุดแรกที่ไปถึงสถานที่เกิดเหตุรวมถึงเจ้าหน้าที่ที่ไปสมทบภายหลัง ระวังป้องกันข้อเท็จจริงและหลักฐานในที่เกิดเหตุมิให้ได้รับความเสียหายหรือถูกทำลายจากการกระทำของคน สัตว์หรือธรรมชาติได้

การรักษาสถานที่เกิดเหตุ หมายถึง การรักษาให้สภาพที่เกิดเหตุอยู่ในสภาวะเดียวกับที่พบครั้งแรกไว้ระยะหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันต้องป้องกันไม่ให้เอกสารหรือหลักฐานสูญหาย (บริษัท เซอิอุโน (ประเทศไทย) จำกัด ๒๕๓๑ : ๓๘) โดยที่วัตถุประสงค์ของการรักษาสถานที่เกิดเหตุ คือ การรักษาสภาพของพยานหลักฐานให้อยู่ในสภาพและตำแหน่งเดิม (Ferdico ๑๙๗๙ : ๓๒๖)

การรักษาสถานที่เกิดเหตุจะส่งผลต่อการเก็บรวบรวมและรักษาพยานวัตถุเพราะขั้นตอนดังกล่าวจะช่วยให้พยานวัตถุไม่ถูกทำลายหรือเสียหาย จนกว่าจะได้มีการบันทึกและเก็บรวบรวมอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ การรักษาสถานที่เกิดเหตุจะเริ่มขึ้นตั้งแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดแรกเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุสิ้นสุดเมื่อได้ทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้นและออกจากสถานที่เกิดเหตุไปโดยปราศจากข้อสงสัย (Schiro ๒๐๐๙) หากพิจารณาจะพบว่าสาเหตุหลักที่ทำให้พยานวัตถุในสถานที่เกิดเหตุเกิดความเสียหาย คือ การกระทำของบุคคลซึ่งจะเกิดจากความตั้งใจหรือไม่ก็ตาม และการกระทำของธรรมชาติ เช่น ความร้อนจากแสงแดด ฝนตก ลมพายุพัด ความชื้นในอากาศ เป็นต้น

การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ จึงเป็นการดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องหรือไม่ให้บุคคลเข้าไปภายในสถานที่เกิดเหตุ หรือปิดกั้น จำกัดเส้นทางเข้าออกจนกว่าจะมีการดำเนินการบันทึกรายละเอียด และเก็บรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อป้องกันพยานวัตถุถูกทำลาย ถูกทำให้ปนเปื้อน และเพิ่มเติมพยานวัตถุในสถานที่เกิดเหตุ ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม

กล่าวได้ว่า การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ เป็นกระบวนการเริ่มต้นในการป้องกันไม่ให้เกิดพยานหลักฐานต่างๆ เสียหายหรือสูญหายหรือชะลอการเสื่อมค่าของพยานวัตถุนั้นๆ เพื่อนำไปสู่การคลี่คลายคดี ยิ่งไปถึงสถานที่เกิดเหตุได้เร็วเท่าไร ยิ่งเป็นการป้องกันความเสียหายของพยานหลักฐานต่างๆ ได้มากเท่านั้น

วิธีการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ

การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่รับแจ้งเหตุจึงสามารถดำเนินการได้ดังต่อไปนี้ (สมภพ เองสมบุญ ๒๕๕๑ : ๙ - ๒๖ และ SCHIRO 2002)

๑. เมื่อได้รับแจ้งเหตุ

๑.๑ แจ้งผู้เสียหายว่า “อย่าแตะต้องเคลื่อนย้ายหรือรื้อค้นทรัพย์สินใดๆ ให้รอจนกระทั่งเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญไปทำการตรวจเก็บพยานหลักฐานเสร็จสิ้นก่อน แล้วค่อยตรวจสอบทรัพย์สินที่เสียหาย”

๑.๒ รีบแจ้งให้เจ้าหน้าที่สายตรวจหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ใกล้พื้นที่เกิดเหตุรีบเดินทางไปดูแลป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ แล้วทำการปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุ โดยการปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุต้องสอดคล้องกับขนาดพื้นที่และขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ว่าเป็นบริเวณสถานที่เกิดเหตุด้วย ทั้งนี้ บริเวณสถานที่เกิด

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไปถึงเป็นชุดแรกอาจเป็น เจ้าหน้าที่สืบสวนหรือเจ้าหน้าที่สายตรวจก็ย่อมได้ ซึ่งจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ ก็จะต้องทำการกั้นแนวสถานที่เกิดเหตุแล้วห้ามไม่ให้ผู้อื่นใด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้าไปในแนวกั้นสถานที่เกิดเหตุ แต่ถ้ามีผู้เข้าไปในที่เกิดเหตุก่อนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะไปถึงหรือไม่สามารถห้ามได้ก็ให้จดบันทึกรายชื่อ นามสกุล ที่อยู่ หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน

๑.๓ ให้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ สภาพอากาศ และวัตถุพยานที่สำคัญในคดีที่ผู้แจ้งเหตุสามารถมองเห็นได้โดยไม่ต้องเข้าไปเหยียบย่ำในสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงเวลาที่เกิดเหตุ เวลาที่ทราบเหตุ หรือเวลาที่ได้รับแจ้งเหตุ เพื่อประโยชน์ในการจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ นอกเหนือจากกระเป๋าดำตรวจสถานที่เกิดเหตุและอุปกรณ์พื้นฐาน เช่น จอบ พลั่ว เลื่อย เครื่องกำเนิดแสงหลายความถี่ เครื่องตรวจโลหะ เป็นต้น

๑.๔ พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องรีบออกเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว

ตามกฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ และกำหนดให้พนักงานสอบสวนทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุเอง ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าพนักงานสอบสวนจะใช้ผู้อื่นไปดำเนินการแทนไม่ได้ อีกทั้งการรวบรวมพยานหลักฐานเป็นเรื่องการสอบสวน ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงจำเป็นต้องไปสถานที่เกิดเหตุด้วยตนเอง

กรณีการตรวจสถานที่เกิดเหตุนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังได้บัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนไว้โดยเฉพาะเพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐาน โดยให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่หรือภาพวาด จำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น (นัยนา เกิดวิชัย ๒๕๔๖ : ๗๑)

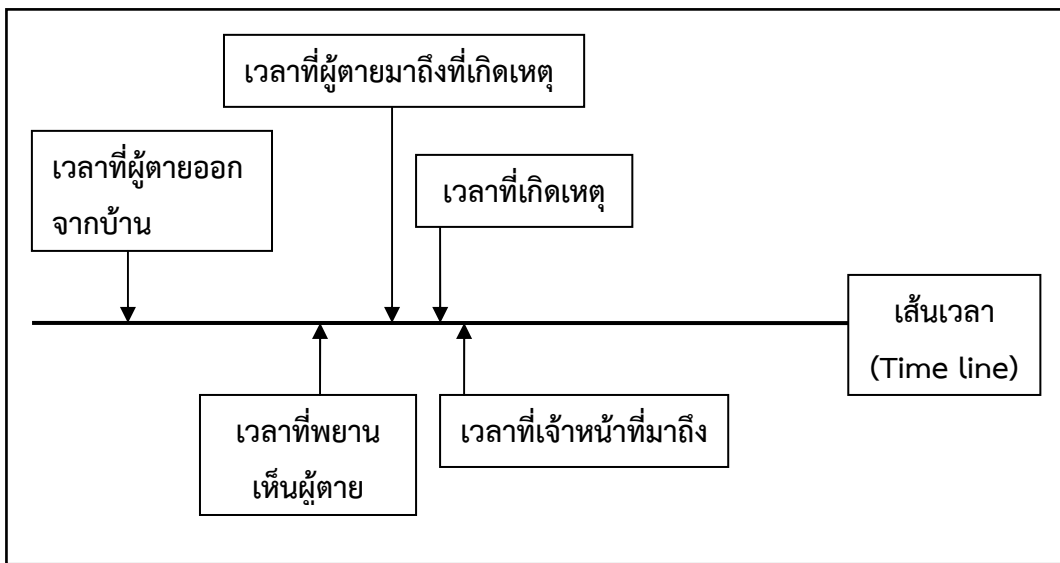
ในกรณีที่เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน หรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานวิชาการได้รับการร้องขอให้มาร่วมตรวจสถานที่เกิดเหตุตามหลักวิชาการ ก็ต้องส่งรูปถ่ายและหลักฐานต่างๆ ที่ตรวจพบไปให้พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีพร้อมด้วยหนังสือนำเสนอเป็นหลักฐานโดยเร็วเช่นกัน

๒. เมื่อเดินทางไปถึงสถานที่เกิดเหตุ

๒.๑ จดบันทึกเวลาที่ไปถึงสถานที่เกิดเหตุ

๒.๒ สอบถามและจดบันทึกข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะบุคคลแรกที่เข้าสถานที่เกิดเหตุ (first - officer) เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดแรกที่ไปถึง ผู้เสียหาย พยาน ข้อมูลนี้พนักงานสอบสวนและ

ตัวอย่างคดีฆาตกรรม เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนต้องสืบทราบให้ได้ว่าเวลาที่เกิดเหตุเมื่อไร ผู้ตายเป็นใครเกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุอย่างไร ถ้าไม่เกี่ยวข้องผู้ตายมาอยู่ที่เกิดเหตุได้อย่างไร กับใคร เวลาเท่าไร มาทำอะไร ในสภาพการณ์เช่นนี้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะที่อยู่ใกล้หรืออยู่ในสถานที่เกิดเหตุต้องถูกตรวจสอบให้ทราบว่า ผู้ใดเป็นเจ้าของรถมีความเกี่ยวข้องกับผู้ตายอย่างไรและยังต้องสอบสวนหาที่อยู่ของผู้ตายและพฤติกรรมก่อนเกิดเหตุของผู้ตายว่า ได้ทำอะไรบ้างมีเรื่องทะเลาะกับใครหรือไม่

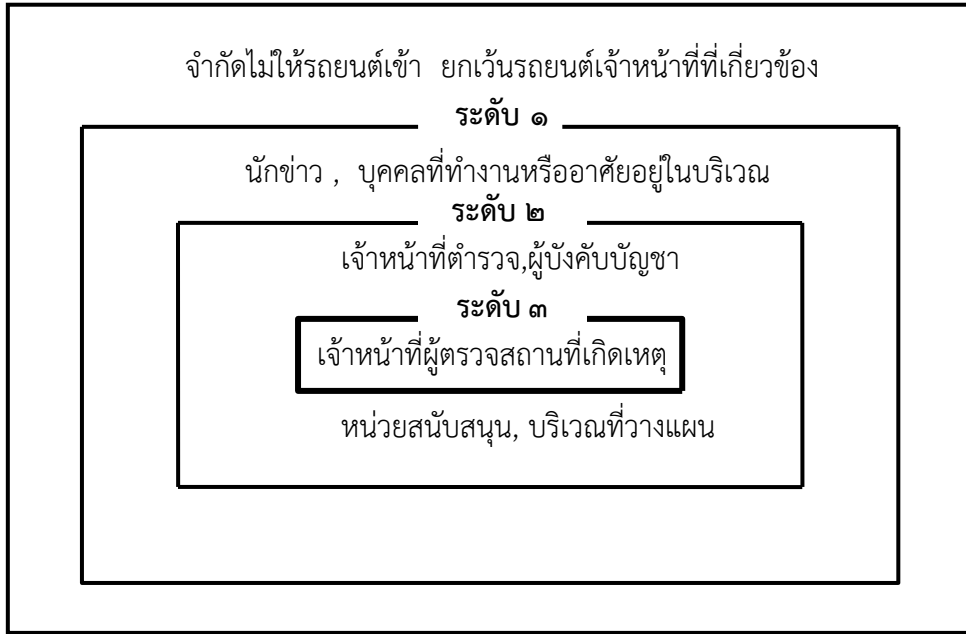
ภาพที่ ๒ แบบแสดงการสร้างเส้นเวลา (Time line) คดีฆาตกรรม

๒.๓ จัดบันทึกสภาพแวดล้อมและสิ่งผิดปกติที่พบเห็นได้บริเวณรอบๆ สถานที่เกิดเหตุ บันทึกเส้นทางการเข้า - ออกสถานที่เกิดเหตุ บันทึกรายชื่อพยาน คนอื่นๆ ที่เข้าออกสถานที่เกิดเหตุ โดยแจ้งว่าอาจจะต้องขอเก็บรอยลายนิ้วมือ เส้นผม เยื่อบุกระพุ้งแก้ม เป็นต้น รวมทั้งและพฤติกรรมต่างๆอย่างละเอียด

๒.๔ แยกพยานออกจากกลุ่มผู้ต้องสงสัย

๒.๕ ห้ามพูดคุยถึงเหตุการณ์ในคดีกับพยาน คนที่มามุงดู และคนอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง

๒.๖ ทำการสำรวจรอบๆ สถานที่เกิดเหตุ แล้วจึงทำการปิดล้อมสถานที่เกิดเหตุให้สอดคล้องเหมาะสมกับพื้นที่ แต่ให้ค้ำไว้ว่ากันให้มีบริเวณกว้างตีกว่ากันบริเวณแคบเพราะสามารถครอบคลุมวัตถุพยานได้ทั้งหมด และถ้ากว้างเกินไปก็สามารถปรับลดลงได้ในภายหลังโดยไม่ทำให้วัตถุพยานเสียหาย ในบางทฤษฎีการกันสถานที่เกิดเหตุจะกันให้ห่างจากจุดที่พบวัตถุพยานชิ้นสุดท้ายออกไปอีกครั้งหนึ่งของระยะที่วัดได้จากจุดที่เกิดเหตุถึงวัตถุพยานชิ้นสุดท้าย

ภาพที่ ๓ แบบแสดงการกำหนดพื้นที่ป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ

๒.๗ ป้องกันไม่ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าไป จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจเฝ้าระวังเดินตรวจตรา กำหนดให้มีทางเข้าออกทางเดียว ถ้าเป็นภายในอาคารก็ปิดล็อคประตูหน้าต่างบานอื่นๆ ให้หมด รวมทั้งจำกัดไม่ให้รถยนต์เข้า ยกเว้นรถยนต์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ในสถานที่เกิดเหตุมีสัตว์อยู่บริเวณนั้นให้ป้องกันสัตว์ไม่ให้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุด้วยเพราะอาจทำให้วัตถุพยานเสียหายได้

๓. การปฏิบัติตัวในการเข้าสถานที่เกิดเหตุ

๓.๑ กำหนดเส้นทางการเข้าสถานที่เกิดเหตุ เพื่อไม่ให้ทับเส้นทางคนร้าย โดยประเมินจากข้อมูลจากการสอบถามพยานบุคคล หรือพิจารณาจากวัตถุพยานที่พบ เป็นต้น

๓.๒ สวมถุงมือ ถุงครอบเท้า ทุกครั้ง และอาจต้องสวมหมวกคลุมผม ชุดคลุมเพื่อป้องกันการปนเปื้อน การเพิ่มเติมและทำลายวัตถุพยาน หรือเพื่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่เอง

๓.๓ ทำการสำรวจเบื้องต้น ซึ่งจะต้องยึดหลักการไม่เพิ่ม ไม่ทำลายวัตถุพยาน โดยการเดินผ่านรอบๆ สถานที่เกิดเหตุ สังเกตวัตถุพยานที่พบโดยไม่หยิบจับแต่อย่างใด

๓.๔ จัดบันทึกวัตถุพยานที่ไม่คงทนถาวร (Transient evidence) เช่น กลิ่นน้ำมัน เชื้อเพลิง อุณหภูมิ รอยรองเท้าเปียกน้ำ เป็นต้น

๓.๕ จัดบันทึกวัตถุพยานตามสภาวะ (Condition evidence) เช่น การเปิด - ปิดของอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ประตู หน้าต่าง แสงสว่าง เป็นต้น

๓.๖ เมื่อตรวจพบวัตถุพยานที่อาจสูญหายหรือเสื่อมสภาพได้ง่าย ได้แก่ วัตถุพยานที่ไม่คงทนถาวร และวัตถุพยานตามสภาวะ ให้ถ่ายภาพตำแหน่งที่พบ แล้วทำการเก็บก่อน รวมถึงการป้องกันวัตถุพยานต่างๆ ไม่ให้ถูกทำลาย จากบุคคล สัตว์ สภาพดินฟ้าอากาศ

๓.๗ กรณีเป็นอาคารให้ปิดไฟในห้องหรือทำให้แสงสว่างน้อยลง แล้วใช้ไฟฉายส่องทำมุมเฉียงกับพื้นเพื่อหารอยเท้า และวัตถุพยานขนาดเล็กที่อยู่บนพื้น

๓.๘ กรณีพบผู้บาดเจ็บในสถานที่เกิดเหตุ

ผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัส ให้บันทึกตำแหน่งแล้วรีบเคลื่อนย้ายส่งโรงพยาบาลเป็นลำดับแรก ถึงแม้ว่าบางครั้งพยานวัตถุอาจถูกทำลายหรือเสียหายไป แต่ชีวิตคนย่อมมีความสำคัญกว่า นอกจากนี้ อาจจะต้องบันทึกสิ่งของที่มีการจับต้องระหว่างเคลื่อนย้าย และวิธีการเคลื่อนย้าย พร้อมทั้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมไปด้วย กรณีที่ผู้บาดเจ็บให้การที่เป็นประโยชน์ หรือเพื่อป้องกันการทำลายวัตถุพยาน

ผู้ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย ให้บันทึกตำแหน่งของผู้ได้รับบาดเจ็บไว้ก่อนแล้วจึงนำส่งโรงพยาบาลภายหลัง เมื่อเจ้าหน้าที่พยาบาลมาถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะต้องให้คำแนะนำถึงเส้นทางในการเดินเข้าในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อหลีกเลี่ยงการทำลายพยานวัตถุให้ได้มากที่สุดและขณะเดียวกันนั้น จะต้องบันทึกสิ่งของที่เจ้าหน้าที่พยาบาลเคลื่อนย้ายจับต้อง และบันทึกการเคลื่อนที่ของเจ้าหน้าที่พยาบาลในสถานที่เกิดเหตุ และต้องจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจไปกับผู้ได้รับบาดเจ็บด้วย เพราะระหว่างเดินทางคนเจ็บอาจให้การหรือพูดอะไรที่เป็นประโยชน์ในการสอบสวนออกมา เพราะคำพูดของคนเจ็บใกล้เสียชีวิตนั้น ศาลยอมรับฟัง เพราะถือว่าเป็นคำพูดของคนใกล้ตาย (Dying declaration) ใช้เป็นพยานหลักฐานคดีได้ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่นั่งไปด้วยต้องตรวจหาวัตถุพยานในตัวผู้บาดเจ็บ และให้คำแนะนำในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่พยาบาล

๓.๙ กรณีพบศพในสถานที่เกิดเหตุ ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องรักษาสภาพศพไว้ ห้ามเคลื่อนย้าย หรือเปลี่ยนแปลงสภาพศพโดยเด็ดขาด และแจ้งให้ผู้ชำนาญ แพทย์นิติเวช เดินทางมาตรวจโดยเร็ว ยกเว้นในกรณีที่มีความจำเป็นที่ต้องเคลื่อนย้ายศพ เช่น ศพอยู่ในบริเวณที่มีการจราจรหนาแน่นหรือในบริเวณเส้นทางเสด็จ กรณีเช่นนี้ให้บันทึกรายละเอียดของลักษณะที่เกิดเหตุ และตำแหน่งของศพอย่างละเอียด ซึ่งรวมถึงสภาพในทุกลมุมของศพ และก่อนเคลื่อนย้ายศพให้ใช้ซอล์ก หรือ สีสเปรย์ ทำเครื่องหมายที่พื้น แสดงตำแหน่งและลักษณะท่าทางของศพ

๓.๑๐ กรณีที่ต้องให้แพทย์นิติเวช หน่วยกู้ภัย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ต้องให้คำแนะนำในการเข้าสถานที่เกิดเหตุเพื่อจะไม่เพิ่มและไม่ทำลายพยานหลักฐาน

๓.๑๑ บางกรณีห้ามเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยลำพัง เพราะอาจจะมีคนร้ายซ่อนอยู่ ควรมิวิทยุสื่อสาร โทรศัพท์มือถือ และอาวุธปืนติดตัวด้วยเสมอ เพื่อความปลอดภัย

๓.๑๒ กรณีพบอาวุธอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ ไม่ควรจับต้องเคลื่อนย้ายจากตำแหน่งเดิม จนกว่าจะได้มีการตรวจสอบอย่างละเอียดจากผู้ชำนาญ แต่กรณีถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าวัตถุพยานอาจสูญหายหรือเสียหายถ้าทิ้งไว้ จำเป็นต้องเคลื่อนย้าย กรณีเช่นนี้ให้ทำการบันทึกสภาพและตำแหน่งของวัตถุพยานดังกล่าวพร้อมทั้งสเก็ตภาพแสดงตำแหน่งในแผนที่ให้เรียบร้อย ถ้าเป็นไปได้ให้ทำการถ่ายภาพทุกแง่มุมของตำแหน่งที่พบวัตถุพยานและก่อนเคลื่อนย้ายให้ใช้ซอล์กวาดแสดงตำแหน่งและลักษณะการวางของวัตถุพยานนั้นๆ

๓.๑๓ ให้ละเว้นพฤติกรรมที่เป็นการเพิ่มหรือทำลายวัตถุพยาน เช่น สูบบุหรี่ เคี้ยวหมากฝรั่ง รับประทานอาหาร ใช้มือเปล่าปิดลูกบิดประตู เปิดตู้เย็นดื่ม น้ำ เปิดพัดลม ใช้ห้องน้ำห้องส้วม เป็นต้น

๓.๑๔ ดำเนินการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุตามลำดับขั้นตอนและถูกต้องตามหลักวิชาการ

ขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อพนักงานสอบสวนทำการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุแล้ว ก็จะทำการสำรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น จากนั้นหัวหน้าชุดก็จะนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาดำเนินการประชุมวางแผนมอบหมายหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ เนื่องจากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจำเป็นจะต้องกระทำเป็นลำดับขั้นเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุได้อย่างเต็มที่ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุอย่างไม่มีระบบจะทำให้พยานหลักฐานเสียหาย และกระทบโดยตรงต่อความสำเร็จในการคลี่คลายคดี

สำหรับขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ หลังจากที่ได้มีการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ การสำรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น และการประชุมวางแผนตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ มีดังนี้ (สันติ สุขวัจนันต์ ๒๕๕๐)

การบันทึกสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

การบันทึกสภาพของสถานที่เกิดเหตุ มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสภาพสถานที่เกิดเหตุนั้นถือว่าเป็นวัตถุพยานชนิดหนึ่ง สามารถใช้ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงทางคดีได้ แต่เนื่องจากสถานที่เกิดเหตุมีโอกาสจะถูกเปลี่ยนแปลงสภาพได้ตลอดเวลา ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นต้องทำการบันทึกไว้ให้ละเอียดสมบูรณ์ครบถ้วนทุกประการ ถึงแม้ว่าคดีนั้นจะยังจับตัวคนร้ายไม่ได้ แต่รายละเอียดของคดีจะยังคงอยู่ในบันทึกตลอดเวลา สามารถถูกนำมาใช้ได้ตลอดไปจนกว่าจะสิ้นอายุความ การบันทึกสภาพของสถานที่เกิดเหตุปกติทำได้ ๓ วิธี คือ

๑. วิธีการจดบันทึก สิ่งที่ต้องควรจดบันทึก ได้แก่ สภาพที่ผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสัมผัสได้ โดยประสาททั้ง ๕ ของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นประสาทตา หู จมูก ลิ้นและกายสัมผัส ตัวอย่าง เช่น ได้เห็นอะไรบางอย่างในสถานที่เกิดเหตุต้องจดไว้ให้ละเอียดตั้งแต่ก้าวแรกที่เข้าสู่สถานที่นั้น หรือ ได้ยินเสียงใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุก็ควรจดบันทึกไว้เช่นกัน หรือได้กลิ่นที่มีลักษณะสำคัญ เช่น กลิ่นดินปืน กลิ่นบุหรี่ กลิ่นน้ำมันเชื้อเพลิง หรือ ความรู้สึกว่าร้อน หนาว อบอ้าว ขณะที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ ควรได้จดบันทึกไว้เพราะอาจเป็นผลมาจากพฤติการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้นในขณะที่เกิดเหตุก็เป็นได้ เป็นต้น

๒. การถ่ายภาพ การถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุนั้นมีวัตถุประสงค์หลักคือ การช่วยเพิ่มความละเอียดของการบันทึกสภาพสถานที่เกิดเหตุอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งจะมีประโยชน์ในด้านการรักษาสถานที่เกิดเหตุ เพราะการถ่ายภาพสามารถบันทึกสิ่งที่พบเห็นในครั้งแรกได้อย่างเที่ยงตรง ก่อนที่สถานที่เกิดเหตุนั้นจะเปลี่ยนแปลงไป และยังมีประโยชน์ในด้านการสืบสวนสอบสวน โดยการพิจารณาจากภาพถ่ายอาจพบสิ่งที่ผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุไม่สังเกตเห็นหรือไม่ได้จดบันทึกลงไป นอกจากนี้ การพิจารณาจากภาพถ่าย จะทำให้เจ้าหน้าที่คนอื่นที่ไม่ได้เป็นผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสามารถเข้าใจและมองเห็นภาพของสถานที่เกิดเหตุได้ง่ายยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งผลถึงประโยชน์ในด้านของการเป็นพยานหลักฐานที่ทำให้บุคคลอื่นหรือศาล เข้าใจและทราบถึงความเป็นจริงได้อย่างไม่มีข้อสงสัย

๓. การทำแผนที่และแผนผัง การทำแผนที่และแผนผังเข้ามาสนับสนุนการจดบันทึกและการถ่ายภาพเพราะแผนที่และแผนผังจะช่วยลดปัญหาเรื่องความละเอียดของภาพถ่ายลงได้ ด้วยการที่นำเอาเฉพาะสิ่งที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับคดีเท่านั้นมาบรรจุลงในแผนที่ และสามารถทำแผนที่และแผนผังในลักษณะ ๓ มิติ ได้ด้วยการทำแผนที่และแผนผังสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่ ประเภทแรก เป็นการทำแผนที่และแผนผังคร่าว ๆ (Rough Sketch) มักจะเขียนด้วยดินสอในกรอบที่กำหนดไว้ว่าเป็นเขตของสถานที่เกิดเหตุ ไม่จำเป็นต้องถูกต้องตามมาตราส่วนที่แท้จริง แต่ระยะห่างของวัตถุต่างๆ ต้องวัดและระบุลงไปอย่างชัดเจน ส่วนประเภทที่สอง เป็นการทำแผนที่สำหรับแสดงในชั้นศาล หรือแผนที่แบบละเอียด (Finished Drawing) เมื่อเจ้าหน้าที่เสร็จจากการตรวจสถานที่เกิดเหตุแล้ว จะต้องทำแผนผังฉบับสมบูรณ์ขึ้นมาอีก โดยยึดแผนที่และแผนผังอย่างหยาบมาเป็นแม่แบบ การทำแผนที่แบบนี้จะต้องมีขนาดและสัดส่วนที่ถูกต้องตามมาตราส่วน มีความชัดเจนและสมบูรณ์

การค้นหาและกำหนดตำแหน่งวัตถุพยาน

การค้นหาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ ต้องทำอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อทำการตรวจค้นและจัดเก็บรวบรวมวัตถุพยานมาดำเนินการตรวจพิสูจน์ และใช้ในการลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (Reconstruction) ได้อย่างถูกต้อง การค้นหาวัตถุพยานมี ๕ วิธี คือ การค้นหาแบบวงกลมหรือแบบก้นหอย การค้นหาแบบหน้ากระดาน การค้นหาแบบหน้ากระดานประยุกต์ การค้นหาแบบวงล้อ และการค้นหาแบบโซน

การกำหนดตำแหน่งวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ จะต้องวัดระยะเพื่อกำหนดตำแหน่งของวัตถุพยานว่าอยู่บริเวณใดในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อให้ทราบตำแหน่งของวัตถุพยาน โดยใช้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของวัตถุพยานแต่ละชิ้น และใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบคดี ซึ่งวิธีการกำหนดตำแหน่งของวัตถุพยาน มีดังนี้ การกำหนดตำแหน่งแบบมุมฉาก การกำหนดตำแหน่งแบบสามเหลี่ยม การกำหนดตำแหน่งแบบใช้เส้นสมมุติ และการกำหนดตำแหน่งแบบใช้เครื่อง GPS

การเก็บรวบรวมวัตถุพยานและการบรรจุหีบห่อเพื่อส่งตรวจพิสูจน์ไปยังห้องปฏิบัติการ

การเก็บรวบรวมวัตถุพยานจากสถานที่เกิดเหตุ ร่างกายของผู้ตาย ผู้เสียหาย หรือผู้ต้องหา และการบรรจุหีบห่อจะต้องทำอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และกระทำโดยผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ผ่านมือน้อยคนที่สุด ไม่ขาดช่วงการครอบครองวัตถุพยาน และสามารถแสดงลูกโซ่การครอบครองวัตถุพยาน เพื่อวัตถุพยานจะสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาคดีของศาลได้ ซึ่งสามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑. จดบันทึกตำแหน่งและสภาพวัตถุพยานเบื้องต้น โดยไม่ต้องหีบห่อแต่อย่างใด
๒. ถ่ายภาพวัตถุพยานที่ตรวจพบตามหลักวิชาการก่อนจะเก็บ
๓. บันทึกรายละเอียดของวัตถุพยานโดยจัดทำเป็นบัญชีหลักฐาน (Evidence Log)
๔. ทำคำหนังสือลักษณะลงบนวัตถุพยานในตำแหน่งที่ไม่กระทบต่อการตรวจพิสูจน์

๕. พิจารณาเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมและบรรจุหีบห่อวัตถุพยานที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมถึงการแยกบรรจุหีบห่อวัตถุพยานที่เก็บมาจากต่างที่กันด้วย

๖. ระบุรายละเอียดที่หีบห่อหรือวัตถุพยานโดยจะต้องมีรายละเอียด ดังนี้ คดี สถานที่เกิดเหตุ วันเวลาที่เกิดเหตุ วันเวลาที่เก็บ ชื่อผู้ตรวจเก็บ

ประเภทของหีบห่อที่บรรจุวัตถุพยาน หีบห่อที่ใช้ต้องสะอาดและเป็นของใหม่ที่ยังไม่เคยใช้มาก่อน หีบห่ออาจทำจากวัสดุหลายประเภท ได้แก่

๑. กระดาษ คุณสมบัติมีรูพรุนยอมให้น้ำซึมผ่านได้ จึงเหมาะสมที่จะใช้บรรจุหีบห่อวัตถุสิ่งของที่อาจมีความชื้นเหลือค้างอยู่ เช่น วัตถุพยานทางชีวภาพหรือวัตถุพยานจากร่างกาย (body material) วัตถุพยานที่เปียกหรือเป็นพืชสด วัตถุพยานที่มีขนาดเล็ก (Trace Evidence) เป็นต้น ภาชนะที่ทำจากกระดาษมีหลายแบบและหลายขนาดให้เหมาะสม

๒. พลาสติก มีความทนทานแข็งแรงที่จะบรรจุที่มีน้ำหนักมาก แต่ภาชนะที่ทำจากพลาสติกทำให้อิอน้ำไม่สามารถระเหยออกมาได้ วัตถุพยานที่บรรจุต้องแห้งสนิทและมักจะใช้บรรจุวัตถุพยานประเภทกระดาษ ยาเม็ด และยาสูบ

๓. กระจ่างโลหะ จะต้องสะอาดไม่มีสารปนเปื้อนอยู่ภายในกระจ่าง และมีฝาปิดมิดชิดเพื่อเก็บตัวอย่างที่สามารถระเหยได้ เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง

๔. แก้วหรือพลาสติกสำหรับบรรจุวัตถุพยานที่เป็นของเหลว เช่น เลือดแอลกอฮอล์ น้ำของเหลวที่เป็นกรดหรือด่าง เมื่อบรรจุแล้วต้องปิดฝาให้แน่น

เมื่อเก็บรวบรวมและบรรจุหีบห่อวัตถุพยานแล้วให้รีบส่งไปตรวจพิสูจน์ยังห้องปฏิบัติการทันทีไม่ควรเก็บไว้นานเพราะจะทำให้วัตถุพยานเสื่อมสภาพหรือถูกทำลาย

หลังจากขั้นตอนดังกล่าว ผู้ที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุควรทำการสำรวจสถานที่เกิดเหตุครั้งสุดท้าย และส่งมอบสถานที่เกิดเหตุคืนให้แก่ผู้รับผิดชอบต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กัมพล อรุณปลอดภัย. “การสืบสวนกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา นิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.
- จิรศักดิ์ เจียมเจตจรูญ, พันตำรวจโท. “สถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยานทางชีววิทยา.” เอกสารทางวิชาการ สำหรับใช้ประกอบการปฏิบัติงาน เสนอที่กองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ, ๒๕๕๐. (อัดสำเนา)
- นัยนา เกิดวิชัย, พันตำรวจเอกหญิง. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง วิธีพิจารณาความอาญา. นครปฐม : นิตินัย, ๒๕๔๖.
- บริษัทเซอูอิน (ประเทศไทย) จำกัด. คู่มือการถ่ายภาพพิสูจน์หลักฐาน. พิมพ์ครั้งที่ ๒ . กรุงเทพมหานคร : บริษัทเซอูอิน (ประเทศไทย) จำกัด, ๒๕๓๑.
- พงศกรณ์ ชูเวช, พันตำรวจเอก. การพิสูจน์หลักฐาน. กรุงเทพมหานคร : สุตรไพศาล, ๒๕๓๐.
- พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์, พลตำรวจตรี. ความรู้เบื้องต้นการสืบสวนอาชญากรรม. กรุงเทพมหานคร : ศิลป์สยาม การพิมพ์, ๒๕๓๗.
- สันดี สุขวัจน์, นิติวิทยาศาสตร์ ๑. นครปฐม : โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, ๒๕๕๐.
- สมภพ เองสมบุญ, พันตำรวจโท. การตรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น. นครปฐม : โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, ๒๕๕๑.
- สฤณี สืบพงษ์ศิริ, พันตำรวจโท. “ความรู้และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ต่อการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา อาชญวิทยาและงานยุติธรรม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

ภาษาต่างประเทศ

- Ferdico, John N. Criminal Procedure for The Law Enforcement Officer. ๒ nd ed. Minnesota : West Publishing, ๑๙๗๙.
- Hobson, Charles B. Fire Investigation : a new concept. Illinois : Charles C. Thomas Publisher, ๑๙๙๑.
- Lee, Henry C. Crime Scene Investigation. Taiwan : Central Police University Press, ๑๙๙๔.
- Kirk , P.L., Criminal Investigation. Edited by John Thornton . ๒ nd ed. New York : Wiley, ๑๙๗๔.
- Schiro, George. Protecting the Crime Scene [Online]. Accessed ๒๒ April ๒๐๐๙. Available from <http://www.crime-scence-investigator.net/evidence๑.html>